मि° ॥ शुक्रादुत्पन्नो यः सप्तदश स्तोमस्तद्रूपां त्वां सा° शुक्राद्ब्रह्मात्सप्तदशꣳ स्तोमं निरमि° ॥ सप्तदशात्स्तोमादुत्पन्नं यद्वैरूपं पृष्ठं तद्रूपां सा° सप्तदशात्स्तोमाद्वैरूपं पृष्ठं निरमि° ॥ जमदग्निर्ऋषिः जमति जगत्पश्यतीति जमन् अङ्गति सर्वत्र गच्छतीत्यग्निः ऋषति जानाति ऋषिः ईदृशं यच्चक्षुस्तद्रूपां सा° चक्षुर्वै जमदग्निर्ऋषिर्यदनेन जगत्पश्यत्यथो मनुते तस्माच्चक्षुर्जमदग्निर्ऋषिरिति [८.१.२.३.] श्रुतिः ॥ प्रजापतिसृष्टया त्वयेष्टकया प्रजार्थं चक्षुर्गृह्णामि दशमन्त्रैश्चक्षुरेव गृह्णामि । सकृत्सादयत्येतच्चक्षुः करोतीति [८.१.२.३.] श्रुतिः ॥५६॥

a. इदमुत्तरात्स्वः । b. तस्य श्रोत्रꣳ सौवम् । c. शरद्भौत्री । d. अनुष्टुप्शारदी । e. अनुष्टुभ ऐडम् । f. ऐडान्मन्थी । g. मन्थिन एकविꣳशः । h. एकविꣳशाद्वैराजम् । i. विश्वामित्र ऋषिः । k. प्रजापतिगृहीतया त्वया श्रोत्रं गृह्णामि प्रजाभ्यः ॥५७॥

दशमन्त्रैश्चतुर्थं दशकमुत्तरांसादारभ्योपदधाति ॥ उत्तरस्यामुत्तरात् उत्तराधरदक्षिणादातिरिति [पा° ५.३.३४.] आत्प्रत्ययः सर्वस्मादुत्तरभागस्था दिशः यदिदं स्वः स्वर्गो लोकः तां दिक्स्वर्गरूपां त्वां सा° क्रियाव्ययविशेषणानां नपुंसकत्वमेकत्वं चेति वचनादिदमुत्तरादित्युक्तम् दिशो वाऽउत्तरात्तथ्यत्ता आहोत्तरादित्युत्तरा ह्यस्मात्सर्वस्माद्दिशोऽथ यत्स्वरित्याह स्वर्गो हि लोको दिशः श्रोत्रꣳ हि दिशो भूत्वोत्तरं तस्थौ (19.) तदेतद्रूपमुपदधातीति [८.१.२.४.] श्रुतिः ॥ तस्य स्वर्गस्य सम्बन्धि श्रोत्रं कीदृशं सौवम् स्वः इदं सौवं तस्येदमिति [पा° ४.३.१२०.] अण् द्वारादित्वादैजागमः [पा° ७.३.४.] अव्ययानां भमात्रे टिलोपः श्रोत्ररूपां त्वां सा° श्रोत्रं तस्माद्रूपाद्दिग्भो निरमिमीतेति [८.१.२.५.] श्रुतिः ॥ श्रोत्रादुत्पन्ना या शरत्तद्रूपां सा° शरदमृतुꣳ श्रोत्रान्निरमिमीतेति [८.१.२.५.] श्रुतिः ॥ शरद उत्पन्नं यदनुष्टुप्छन्दस्तद्रूपां सा° अनुष्टुभं छन्दः शरद ऋतोर्निरमि° ॥ अनुष्टुभ उत्पन्नं यदैडं साम तद्रूपां सा° अनुष्टुभश्छन्दस ऐडꣳ साम निरमि° ॥ ऐडात्साम्न उत्पन्नो यो मन्थी ग्रहस्तद्रूपां सा° ऐडात्साम्नो मन्थिनं ग्रहं निरमि° ॥ मन्थिग्रहादुत्पन्नो य एकविंश स्तोमस्तद्रूपां सा° मन्थिनो ग्रहादेकविꣳशꣳ स्तोमं निरमि° ॥ एकविं-